

Allah Rızasını Gözetmek Dışında Hiçbir Meselesi Olmayan Mütefekkir

Dün gibi hatırlıyorum çocukken sobalı, kendisi dar ama ruhu geniş bir evde oturuyorduk. Daktilo sesleri ile büyüdüm ben. İlkokuldayım hiç unutmuyorum erken yatmam lazım çünkü sabah erkenden okula gideceğim; ben kardeşlerimle yatağa, babam mutfaka koşardı. Niye mutfak? Çünkü evimiz dardı ve ona yazmak için başka bir mekân kalmazdı. Bizim uyumamızı beklerdi daktilo tuşlarına dokunmak için. Bugünkü imkânlar yoktu o zamanlarda nerede internet, nerede bilgisayar... Sevgili babacığım evimizin yegâne geniş odası olan salonumuzu misafirlerine ayırırdı hem de yanından hiç ayıramadığı misafirlerine. Kimdi bunlar yahut neydi? Sayıları binler belki de on binlerle ifade edilecek kitaplar. Her neyse geceleri yatarken daktilodan etrafa yayılan harf vuruşlarının sesi bende ezgiye dönüştü, şarkılar besteledim, şiirler yazdım zihnimde her gece. Ardından kâğıtlara nakşettim sözlerimi ve bugünlere ulaştım. Yani rol model almak diyebiliriz benimkisi için. Üstelik on yaşına kadar televizyonu olmayan bir evde büyüdüm ben. Başka çarem de yoktu aslında ya haylazlık ya kitaplar. Hamdolsun ki ikincisini seçmişim ve çok mutluyum. Tabi bu konuda evlatlarının yetişmesinde büyük pay sahibi olan annemi de unutmamalıyım. Babamla annem bir elmanın iki yarısı gibiydiler. İlki yani babam yazdıkça annem de okuyordu. Hiç boş bırakmazdı bizi okuldan döndüğümüzde elimize tutuştururdu kitaplarımızı. Yani çocukken, orta hatta ilkokul yıllarında oyuncağın neydi deseler aklıma ilk kitaplarım gelir herhalde. Onlar zaman zaman oyuncak asker oldular bana zaman zaman ise araba. İşte bu hususların tamamı zengin bir hayal gücünün, düş dünyasının kapılarını araladılar bana. Ve artık okumasam yazmasam rahat duramam adeta çıldırırım en iyi tedavi yöntemimdir benim okumak, yazmak. Ve ne mutlu ki bana, bugün çalışkanlığı, ahlakı, ilkeli duruşu, inandığı değerleri haykırışı ile kalpleri mest etmiş bir düşünürü kaleme alacağım. Ve yine ne mutlu ki bana, bugün Allah rızasını gözetmek dışında hiçbir meselesi olmayan bir mütefekkir, babamı satırlara nakşedeceğim. Hadi o zaman çevirin anlam yüklü amel defterinin sayfalarını...

Mengücekoğulları, Sultan Alparslan'dan önce Orta Asya'dan koparak Anadolu içlerine Kemah merkezli Erzincan, Sivas, Divriği ve Dersim bölgelerine yerleşen bir Türk boyu idi. Zamanla Selçuklu beyliklerinden birine dönüşmüştü. İran ile münase-

betleri sıkı olan boyun muharebeden ziyade sanatla uğraştığı, özellikle gümüş işçiliği, hakkâklık yaptığı bilinmektedir. Acemler'in onlara Farsça Menkûşlar (küpeciler, gümüş küpe işçileri) ismini takma sebebi de budur. Divriği Ulucami ve Şifahanesi bu boy tarafından yaptırılmış Dünya Kültür Mirasına girmeye aday önemli bir sanat eseridir.

Beyliğin geçen yıllar içerisinde son temsilcisi bugünkü Tunceli ilinin Mazgirt kasabası merkezinde yaşayan Halil Bey ve ailesiydi. Bölgedeki kırk sekiz köyde muhtelif arazileri, Murat suyuna karışan büyük bir çayın üzerinde tarlalardan gelecek hububatı öğütmeye yarayan tam üç su değirmeninin kalıntısı yirminci yüzyılın ortalarına kadar ayakta idi. Öyle ki şer'iyye senedi ile aileye kayıtlı bugün Keban Baraj Gölü ortasında bulunan meşhur Pertek Kalesi bile aynı tarihlere kadar devlet tarafından ailenin mülkü sayılmaktaydı.

Bölge yalçın kayalıkların, derin vadilerin, bol su kaynaklarının ve ormanların bulunduğu bir yerdedi. Ancak ekime müsait arazileri hayli azdı. Onların mülkü ise Halil Bey'e aitti. Ahali bu arazilerde yarıcı olarak çalışır, elde ettiği hububatı Halil Bey'in değirmenlerinde öğüterek ancak geçinirdi. Yarıcılarının büyük ekseriyeti alevi nüfustan oluşmaktaydı. O tarihlere kadar aralarında en küçük bir anlaşmazlık çıkmamış bulunan sünni ve alevi nüfus ile Ermeni ve Türk, Kürt nüfus arasında, yirminci yüzyılın başlarında artık siyasi ve sosyal anlaşmazlıklar başgöstermişti. Kuzey'de Rusya, Batı'da İngiliz, Fransız ve İtalyanların Osmanlı Devleti üzerindeki emperyalist emelleri ve işgalleri sonrasında, bir yandan Ermeniler tüm Müslüman nüfusa, öte yandan da Aleviler Sünni nüfusa ve Halil Bey'e karşı husumete kışkırtılmışlardır.

Oysa Halil Bey, vaktiyle Mazgirt'ten Halep'e göç ettiklerinde yollarda ölüp gitmesinler diye Mengücekoğulları ailesine teslim edilmiş bulunan Ermeni çocuklarından biri olan ve aile içerisinde Müslüman terbiye ile büyümüş bulunan İnci Hatun ile evlenmiştir. Çalışanlarına, eşine, dostuna son derece merhamet ve şefkatle davrandığı bilinen Halil Bey aynı zamanda Hafızdır. Otuz beş yaşına vardığında İnci Hatun'dan Talat, Atiye ve Nuri adlarında iki erkek ve bir kız çocuğu olmuştur. En küçükleri Nuri henüz kundakta iken, Halil Bey en yakınında kendisine hizmet eden alevi kökenli biri tarafından ne yazık ki arkadan vurularak katledilmiştir. Dersim İsyanı diye

tarihe geçen hadisenin belki de ilk kurşunu ona sıkılmıştır.

Aile bunun üzerine kasabadaki bir akrabalarının gözetiminde Harput Sancağı'ndaki bir tekkeye yerleştirilmiş, Mazgirt'te yaşadıkları küçük konak çapındaki evlerinin ortasına geniş bir çukur kazarak kıymetli eşyalarını da oraya gömmüşlerdir. Tekkede üç çocuk iki kadın tam on üç yıl yaşamış, günde ancak iki öğün mercimek çorbası içerek hayatlarını idame ettirmişlerdir. Dersim İsyanı bastırılmış, alevi nüfusun bir kısmı katledilmiş bir kısmı ise sürgüne gönderilmiştir. Ermenilerden ise kasabada kimse kalmamıştır. Dönemin Genel Kurmay Başkanı Mareşal Fevzi Çakmak bizzat kasabaya gelmiş, aileyi evlerine getirtmiş ve hatta Halil Bey'i öldürdüğü söylenen Kurtboğan lakaplı eşkiyayı da yakalamıştır. Katili öldürsün diye Halil Bey'in büyük oğlu Talat'ın eline tüfek veren Mareşal'e: "Ben adam öldüremem" diyen Talat Bey, Kurtboğan'ın askerler tarafından kurşuna dizilmesine de tanıklık etmiştir.

Kasabaya dönen aile evlerinin ortasındaki çukuru, Harput'a göçerken yanlarında götürdükleri hizmetlinin bir müddet sonra dönüp talan ettiğini görmüşlerdir. Yapacak bir şey kalmamıştır. Aile yurtlarında, evlerinde yeniden tutunmaya çalışacaktır. Nuri Bey on beşinde, Talat Bey yirmili yaşlardadır. Kız kardeşleri Atiye ise kasabanın müftüsü ve tek camiinin imamı Hafız Emi lakaplı yaşlı bir adamla evlendirilmiştir.

İkinci Cihan Savaşı sonrasında memlekette büyük kıtlık yaşanmaya başlamış ve Harput'ta Buzluk bölgesindeki bağında geçimini sağlayamayan Taşçıların Mehmet Sait Ağa, bir akrabasının daveti üzerine çalışmak amacıyla bütün ailesini Mazgirt'e taşımıştır. Üç kızı iki küçük oğlu vardır. Bu arada kasabada Halil Bey'in oğlu unvanını kuru kuruya da olsa taşıyan ve onun fiyakasıyla dolaşan Nuri Bey, Sait Ağa'nın en büyük kızı Rukiye Hanım ile evlenir. Sait Ağa ise Mazgirt'te tutunamaz ve düğünün hemen akabinde yalnızca bir yıl yaşadığı Mazgirt'ten ayrılarak tekrar Harput'a Buzluk bağına döner.

Dersim İsyanının sebebi anlaşılmaya çalışılacak olursa orada da ciddi bir dram göze çarpacaktır. Gerçi yabancı güçlerin Ermeni ve Alevi nüfusun ileri gelenlerini kışkırttıkları biliniyor olsa da bazı sosyal sebepler göz ardı edilmemelidir. Devlet onlardan vergi ödemelerini ve çocuklarını askere göndermelerini istemektedir. Oysa ahalinin vergi ödeyecek hiçbir gücü yoktur. Ayrıca erkek çocuklarını askere gönderdiklerinde ise zaten dar alanlarda dişleri tırnaklarıyla çalışarak üretmeye çalışıp ancak geçimlerini sağlamaktadırlar; kim çalışacak ve nasıl geçineceklerdir. Bir yandan da bu sıkıntıyı yaşamaktadırlar.

İsyan bastırıldıktan sonra devlet bir 'Dersim Yasası' çıkartır. İsyanın yaralarına kısmen derman olur düşüncesiyle daha önce çocuklarını askere göndermek istemeyenlere özel bir hak tanıyıp bu çocukların altı ay kısa askerlik yapmalarını sağlar. Talat ve Nuri Beyler de bu yasadan yararlanarak altışar ay askerlik sonrasında Haydarpaşa Garı'nda bir akrabalarının tavassutu ile yine altı ay kursa tabi tutularak birer 'Demiryolu Polisi' sıfatıyla Elazığ istasyonunda memuriyete başlarlar.

Nuri Bey istasyona yakın Ordu Müfettişliği caddeğinde her nasılsa şehirde yaşamını sürdüren Ermeni Haço'nun evini kiralar, oraya yerleşir. 17 Mayıs 1947 yılında bu evde doğmuştur Metin Önal; tren şefi Nuri Beyle Harputlu Rukiye hanımın ilk oğlu olarak. Kış bu evde yazları ise anne tarafından dedesi Taşçıların Mehmed Said Ağa'nın Harput Buzluk'taki müstakil bağında geçirmektedirler. Küçük Metin'in kulağına Mısır'dan Harput'a göç etmiş 'Nasırpaşalılar' ailesinin kızı olan anneanesi Fahriye Hanım'ın okuduğu Kur'an ilk kez orada değmiştir. İki teyzesi Harput'un maruf ailelerinden 'Küçükefendigiller'in oğullarına gelin gitmiş ve onların konağında yaşamaktadırlar. Küçüğü kendisinden on, büyüğü on iki yaş büyük olan dayıları ise Buzluk Bağından iki saat uzaklıktaki Aşağı Şehir'de (Elaziz) biri kalaycı diğeri tornacı çırağı olarak her gün çalışmaya gidip gelmektedirler. Üç koca dağın derin vadisine kurulmuş bulunan bu ıssız bağa gelişi gidişlerinde cesaretlerini artıran Harput türküleri ise dayılarının ağzından yine ilk kez burada kulağına değmiştir küçük Metin'in.

Talat Bey Elazığ'da kalır. Nuri Bey ise Maden Kasabasına tayin edilir. Ermeni kökenli ninesi, annesi, kendisinden iki yaş küçük kardeşi ile birlikte bir kara vagona eşyaların arasına oturarak biner ve Maden'e giderler. Maden'de bir tepenin üzerinde konulanmış bir lojmanda kalacaklardır. Ancak önceki memur henüz lojmanı boşaltmamıştır. Kış mevsimidir ve vagonun içerisine soba kurarak üç ya da dört ay bu vagona yaşamışlardır. Lojmana taşındıklarında ise sadece beş evin bulunduğu dağ yamacındaki bu minik mahallede dört başka demiryolcu aile barınmaktadır.

Vagon tecrübesini hayatının dönüm noktası olarak görmeyi sürdürürken, ninesi ile birlikte evlerinin bulunduğu yamaçların tepelerine doğru yürür küçük Metin, böğürtlen toplar ve kıştan kalma kar getirerek birlikte karlı pekmez yaparlar. Evlerde elektrik ve su yoktur. Mahallede tek bir çeşmeden su temin edilmektedir. Çeşmenin önündeki yalaktan ise hayvanlar su içmektedirler. Metin'in şımarıklığı komşunun sarışın kızını iteleyerek bu yalağın içerisine düşürmekle bitmez. Başka bir komşunun yumurtadan yeni çıkmış civcivlerini seveyim derken

öldürmez mi? Ninesi durum anlaşılmasın diye yavruyu yokuştan aşağılara fırlatır. Her evin önünde içi tuğla döşeli maltızlar vardır. Kok kömürü yanan bu ocaklarda yemek pişirmektedir ev hanımları. Komşu kadın koca bir tencereye bütün tavuğu pişmek üzeri koymuş ve işine dalmıştır. Metin sahnededir; yırtık, çöpe atılmış bir pabuç bularak onu tavuğun yanına koymuş ve tencerenin kapağını kapatmıştır. Üç ya da dört yaşındadır. Babası ise bütün öteki lojmanlarda yaşayanların amiri konumunda bulunmaktadır.

Nuri Bey, üçüncü erkek çocuğunun doğduğu Maden'den Diyarbakır'a tayin edilmiştir. Bu arada nine İnci Hatun vefat etmiş ve Maden Dağı'ndaki bir kabristana defnedilmiştir. Evde bir kedileri vardır. Aile taşınma telaşındayken hayvan adeta can çekişircesine miyavlamakta ve ayrılığı hissetmektedir. Rukiye Hanım onu komşuya bırakır ve biz gidinceye kadar dışarıya salma diye tembih eder.

Aile Diyarbakır'a yerleştikten muhtemelen bir ay kadar sonra, Rukiye hanım, evin eşiğinde Maden'deki kedilerinin miyavladığını görerek dehşete düşmüştür. Meğer hayvan, demiryolunu izleyerek Diyarbakır'a ve doğrudan kendisini besleyen ait olduğu haneye varmıştır.

'Demiryolu Polisi' olarak başladığı görevi artık 'Tren Şefi' olan Nuri Bey o zaman (1951-52) son derece ıssız, sadece üç beş ev, bir bakkal ve fırının bulunduğu Bağlar Mahallesi köyden yeni göçüp iki göz hane inşa etmiş bulunan Kürt kökenli bir ailenin evini kiralar. İstasyonun şehir tarafının tam aksi ama istasyona çok yakın bir bölgedir burası. Ev sahiplerinin eşi Mence Teyze, iki oğlu Veysi ve İbrahim, neredeyse hiç Türkçe bilmemektedirler. Ama Metin'i öyle sevmektedirler ki, Metin'in hayatına dost olarak giren ilk yabancılar bunlardır daha doğrusu Veysi'den çok on üç yaşındaki İbrahim'dir.

Altı yaşında İnönü İlkokulu'na yazdırılan Metin şimdi demiryolu hatlarından geçerek okula nasıl gidecektir. Çare bulunur, İbrahim de okula yazdırılır. Birlikte gidip gelecektir. Ancak İbrahim Türkçe bilmediği için her ders bitiminde Bedriye öğretmen tarafından sınıfta bırakılır ve kafasında dört beş meşe değneği kırılarak eve salınır. Öğretmen illa Türkçe konuşmasını istemektedir İbrahim'den. Metin İbrahim'i bekler, sonunda birlikte eve dönerler. Türkülerden sonra Metin'in artık muhayyileden yavaş yavaş müfekkireye kayan zihni ve kalbine Bedriye öğretmenin kustuğu kin yerleşir. Metin ise şuuruna vardığını söyleyemesek bile resmi müfredata karşı ilk tepki ve taarruzunu kalbinde göğertmeye belki de böyle başlayacaktır.

Nuri Bey, Metin ilkokulu bitiremeden son sınıfta iken Malatya'ya tayin olur. Kardeşler beş erkek sayı-

sına ulaşmıştır. Nuri Bey evinde küçük bir kütüphanesi bulunan, eserler arasında Batı ve Doğu klasiklerinin yer aldığı, vaktiyle besbelli epeyce okumuş birisidir. Ancak şimdilerde Siirt Tillolu bir şeye intisap etmiş ve evinde zikir meclisleri kurmakta ve şeyhin bölgede mümessilliğini/halifelikliğini yapmaktadır. Artık daha ziyade ilmihal, hadis kitapları okumakta ve mahalledeki camide zaman zaman hocalık bile yapmaktadır.

Memlekette nihayet tek parti iktidarı devrilmiş, ezan Türkçe okunmaktan Arapçaya dönmüş, Kur'an ve mevlit okumalar serbest bırakılmıştır. Bu kısmi hürriyetten yararlanarak orada burada İslami ve siyasi kimliğini açık eden Nuri Bey, 1960 darbesi sonrasında devlet tarafından hesaba çekilecektir. Yakın arkadaşlarının tanıklığıyla hadiseyi ucuz atlatmış ancak evinde eşine ve çocuklarına bu baskılar karşısında durabilecek, siyasi rejimin İslam'a karşı soğuk bakışına dair bir şuur aşısı da yapmıştır.

Ortaokula başladığında kopan 60 darbesi Metin'de Bedriye öğretmenden beri filizlenen resmi müfredata karşı tepkiyi ziyadesiyle artırmıştır. Evdeki düşünce, anlayış ve inancın tam tersi bir eğitim ve öğretime teslim edilmiş bir esir gibi görmektedir kendisini adeta. Keşke okullarda okumaya mecbur bırakılmasa keşke annesi, köprüyü geçinceye kadar ayıya dayı diyeceksin telkininden vazgeçse.

Olmamış düşe kalka altı yıllık orta ve liseyi on bir yılda bitirmek zorunda kalmıştır. Bu arada yaz tatillerinde Kur'an öğrenmiş, babasının kütüphanesindeki kimi Osmanlı Türkçesi eserleri esirsiz üstünsüz matbaa yazısını da sökerek okumaya başlamıştır. Anneannesinin Kur'an, dayılarının türkü seda ve nidaları hiçbir zaman kulaklarından gitmemiş, bu durum Metin'i şiire doğru temayül ettirmiştir. Okuduğu sınıflarda tek marifeti güzel şiir okumaktan ibarettir. Divan şiirlerini kaşını gözünü yarmadan son derece düzgün okumakta, telaffuzu hocalarınkinden bile daha başarılı bulunmaktadır. Bütün derslerinde zayıftır ama Türkçe ve kompozisyonda büyük başarısı vardır. Münazaraların vazgeçilmez üyesidir.

Şiir mi; gizli gizli defterlerine şiirler de yazmaktadır. Hem de Aruz vezni kullanarak. Ardından Hece vezniyle bir hayli şiir yazar. Bu arada Malatya'da yazar, şair Mehmed Said Çekmeçil ile tanışır. Onun önderliğinde kurulmuş bulunan 'Malatya Fikir Kulübü'nün haftalık sohbetlerine katılır. En genç katılımcı kendisidir ama en cevvali de odur. Müslüman aile çocuğu Metin burada kimliğini, kişiliğini, düşünce, anlayış ve inancını olgunlaştırmanın ilk adımlarını atmaktadır. Necip Fazıl şehre konferansa geldiğinde kendisine tanıştırmış ve onun o tarihlerde yazdığı 'Yeni İstiklal Mecmuası'na hemen bir şiir postalamış-

tır. Meğer mecmuanın sanat sayfasını Sezai Karakoç yönetmekteymiş. Şiiri yayınlanır ama küçük bir not vardır altında: “*Necip Fazıl’ın etkisinden kurtul.*”

Büyük Doğu, Yeni İstiklal, Tohum, Toprak, Haykır, Türk Yurdu, Hareket gibi dergileri takip etmeye başlar. Gönderdiği bütün şiirler oralarda yayınlanır. Editörler onu muhtemelen Anadolu’da yaşayan bir öğretmen sanmaktadırlar. İstanbul’a gidip onların bir kısmıyla tanışınca durum anlaşılacaktır. Resmi adı Metin Önal iken babası soyadı kanunu esnasında almak istediği halde izin verilmeyen Mengüşoğlu ifadesini de ismine gayri resmi olarak ekler. Zamanla bu gayri resmi soyadı, Metin Önal’dan çok daha tanınır hale gelecek ve çoğu kere kendisini Mengüşoğlu olarak bilecek, çağıracaklardır. Kısacası daha lise yıllarında iken İstanbul, Ankara ve Konya gibi merkezlerin dergilerinde ismi görülerek bilinmeye başlamıştır.

Gecikmiş lise mezunu sıfatıyla girdiği sınavda başarılı olur birçok okulu kazanır. Ancak onun hayali İstanbul ve de devam mecburiyeti olmayan bir mektebe dönüktür. İstanbul Hukuk Fakültesi tam ona göre. Sınıfta kalmak sonsuzdur, okuldan atılmak yoktur ve devam mecburi değildir. Kayıt yaptırır. Malatyalı yine hukukta okuyan iki arkadaşı Ebubekir Eroğlu ve merhum Ahmet Yücel ile aynı evde kalırlar. Necip Fazıl’ın Erenköy’deki evinde edebiyat sohbetlerine katılırlar. Metin ayrıca ‘*MTTB*’de Kitap Kulübü Başkanlığı görevini sürdürür. Sezai Karakoç üstadın ‘*Diriliş*’ yazıhanesi adeta ikinci adresleri gibidir. Derginin basımı, dağıtımını gibi işlerde üstadın yanında, yardımında bulunurlar.

İstanbul’un gerek semtleri gerekse kültür çevreleri emirlerine amadedir. Ancak arkadaşları derslerine sıkı çalışarak, aralarından Ebubekir okulu bitirir Ahmet ise Amerika’ya yerleşir okulu bitirmeden. Bu arada Beyazıt semtindeki ‘*Marmara Lokali*’ akşamları merkezde Sezai Karakoç’un bulunduğu sohbet mekânıdır. Bizimkiler de orada sohbetin kulak misafiridirler. Elbet çay paralarını Karakoç üstat ödemektedir.

‘*Türkiye İslam Enstitüleri Federasyonu*’ İslam Medeniyeti adlı bir mecmua çıkartacaktır. Yazarlara telif ücreti ödeyeceği söylenmiştir. Cahit Zarifoğlu ve Mengüşoğlu birer şiir verirler. Şiirler yayımlanır. Zarf içerisinde her iki şaire yüzer lira ödenmiştir. Aynı tarihte öğrenci bursu ortalama yüz elli liradır; buna göre yüz lira epeyce bir paradır ki her iki şairin de ömürlerindeki ilk telif ücreti budur. Bundan çok uzun bir süre sonraya kadar artık bir telif ücreti ne yazık ki alamayacaktır. Bu dergi ise hemen telif ücretini kaldırmış kendisini de kapatmıştır.

Farklı ve Kur’an merkezli İslami anlayışı, edebi

çevrelerdeki tanınmışlığı ve belki de çocukluktan tevarüs ettiği ataklığı ile artık belli bir öğrenci muhittinin önderi gibidir. Sözü dinlenen, sınıflarını doğrudan geçemediği için etrafındaki gençlerden yaşça da daima büyük görünen Metin, birileri tarafından ağabey olarak anılmaktadır. Sohbet halkaları kurmakta, edebiyatla birlikte İslami gelişmeler üzerine okuduklarından aktararak konuşmalar, telkinler yapmaktadır. Fakülteye yalnızca o günkü ‘*Turan Emeksiz Lokantası*’nda ucuz yemek yemeye giden, diğer zamanını okumaya, yazmaya ve arkadaşlarıyla sohbete ayıran Metin Önal’ı bizzat ‘*MTTB*’ye gelerek Cahit Koçtak ve Şakir Kocabaş bulmuştur. Eskişehir’de Atasoy Müftüoğlu yönetiminde yayımlanan ‘*Deneme*’ dergisinde onun Susan Adam adlı şiirini okumuş ve kendisiyle tanışmak istemişlerdir. Bu tanışma büyük bir dostluğa dönecek ve hep sürecektir sonraki yıllarda, özellikle Metin ve Cahit arasında.

1973 yılında Ahmet Şişman, Hayati Yazıcı, Aziz Torun, Süleyman Akdemir adlı arkadaşlarıyla ‘*Beyazsaray Kitapçılar Çarşısı*’nda bir dükkân tutarak yayıncılık yapmaya karar verir ve ilk eseri olan ‘*Gavur Kayırcılar*’ adlı hikâye kitabını yayımlarlar. Cahit Koçtak’ın da tashihine emek verdiği eser, çok sükseli bir kapak ve baskıyla çıkmıştır. Ancak muhtevası İstanbul’un muhafazakâr çevrelerini öyle rahatsız eder ki yazara tersinden bir şöhret de kazandırır. Tepkiler olumsuzdur ancak genç kuşak için rehber niteliğindedir. Hurafeci çevrelerin baskısı, kışkırtmasıyla yayınevi doğmadan batar, mali polis, esere el koyar, dükkân tahliye edilir. Bu tarih Metin Önal’ın aynı zamanda Malatya’da Elazığ’dan gelin alarak evleneceği tarihtir ki yayınevi ortakları ve Cahit Koçtak da düğünün davetlisi olarak Malatya’ya gelmişlerdir.

Dört ay Malatya’da yaşayan şair, eşini alarak bir vagona yüklediği üç beş eşyayla İstanbul’a taşınır. Artık çalışmak zorundadır, geçimi baba parasıyla mümkün değildir. Pazarlarda seyyar satıcılık yapmaya başlar. Bir ara Vakıflar Başmüdürlüğünde takip memuru sıfatıyla çalışır. Ardından bir dostunun çağrısına uyarak plastik torba üreten bir atölyenin mamullerini pazarlamaya başlar. Okuryazarlığı ve de çevresine yönelik sohbetlerini hiç hız kesmeden sürdürür. Artık evlidir, bekâr öğrenci arkadaşlarına evini açar. Sohbetler İslami muhtevalı olduğundan kamuya açık yerlerde serbestçe konuşmak mümkün değildir. Bu sebeple ‘*Malatya Fikir Kulübü*’nde öğrendiği sohbet modelini bizzat evinde sürdürmeye başlar. Müslüman ve de edebiyata, sanata meraklı hayli müdavimi vardır sohbetlerinin. Bazen kırk kişiye ulaşan bekârlar meclisine dar bütçesi sebebiyle ancak en ucuz yiyecek olan hamsiden beş on kilo temin eder,

temizleyip pişirmek ve misafirlere yedirmek ise eşi Necla Hanım'a düşmektedir. Bazen sabah namazlarına kadar süren sohbetlerin hizmetlisi kadıncağızın ömrü mutfaklarda geçmek zorunda kalacaktır, ayakta, misafirlerine yemek ve çay ikram ederek...

'*Bezasaray Kitapçılar Çarşısı*'ndaki yayınevi '*Kelime Dergisi Yayınları*' adını taşımaktadır. Sonradan Bursa'ya yerleştiğinde İstanbul'da gerçekleştiremediği dergi yayını iki arkadaşı Hikmet Zeyveli ve Murat Kapkıner ile bu sefer Bursa'da 1986 yılında gerçekleştirir. '*Aylık Dergi Yayınları*' sahibi Yaşar Kaplan, ısrarla bir kitabını yayınlamak isteyince '*Ben Asyalı Bir Ozan*' şiir kitabı 1983 yılında yayımlanır. İlk kitabının şiir değil de hikâye olması ise şiirin müşterisinin azlığıyla açıklanmıştır. Bu arada hemşerisi Murat Kapkıner'in Konya merkezli yayınlamaya başladığı '*Varide Dergisi*'nin maddi ve manevi destekçisidir.

İstanbul'da iki erkek çocuğu Yasir ve Muhsin doğmuştur. Bu arada İstanbul Hukuk Fakültesinden nihayet mezun olmuş ve askere çağırılmıştır. Tuzla Piyyade Okulundaki eğitimden sonra hukuk diploması sebebiyle Bursa Disiplin Mahkemesi hâkim ve savcısı sıfatıyla Bursa Garnizonu emrine gönderilmiştir.

Bursa'ya, İstanbul'da seyyar satıcılık yaptığı 1967 yılında gelip gitmişliği vardır. Burada yerleşik İpek ipliğiyle alakalı iş yapan Malatyalı dostu Ahmet Gevaşlı yaşamaktadır. Kendisine ticari anlamda yardımları olmuştur. Bursa garnizonuna gelir gelmez Ahmet Gevaşlı askerlik sonrası kendisiyle birlikte ticaret yapmayı teklif etmiş ve bu gerçekleşmiştir. Böylece 1979 Ağustos ayından itibaren ömrünün günümüze kadar ki yaklaşık kırk yılını artık Bursalı olarak yaşamaya başlamıştır.

Yetmişli yıllarda '*Malatya Fikir Kulübü*' ve Mehmed Said Çekmegil etrafında oluşan düşünce merkezli '*Kriter Dergisi*' Ankara'da Çekmegil'in oğlu Avukat Selami Çekmegil tarafından yayınına başlamış ve şair orada deneme, hikâye ve şiirlerini yoğunluklu olarak yayınlamaya başlamıştır. Askerlik sonrası adım attığı ticaret hayatını 2013 yılında Bağ-Kur emeklisi olarak noktalamış ve okuryazarlıkla beraber seminer ve sohbetlerini yurt içi yurt dışı etkinliklerde sürdürmeye başlamıştır.

Türkiye'nin Siirt hariç bütün şehirlerini dolaşmış, Avrupa ve Asya'da seyahatler yapmış Endülüs coğrafyasındaki hüznü bizzat tatmıştır.

Bu arada denemelerinden oluşan eserleri, şiir kitapları yeni hikâyeler ve bir romanla toplam otuz iki esere imza atmıştır. Eserleri arasındaki biyografiler Bilge Terzi M. Said Çekmegil, Müstesna Şair Mehmed Akif, Mağrur Öfke Necip Fazıl ve Felsefe Sıfır Din Bir'di Sezai Karakoç epeyce ilgi uyandırmış,

farklı bakış açılarıyla okuyucusunun karşısına çıkmıştır.

Bursa'da yedi sekiz kira evinden sonra Umurbey Mahallesi'nde küçük bir daire satın alarak oraya yerleşen şairin bu şehirde bir de kızı dünyaya gelmiştir. Ticari emeklilikten sonra Bursa Büyükşehir Belediyesi kendisine '*İbrahim Paşa Kültür Merkezi*' adında onarılmış eski bir hamamı teslim etmiş ve 2020 yılında salgın hastalık nedeniyle kapatılıncaya kadar o merkezde haftalık edebi ve İslami sohbetler yaparak şehir kültürüne katkıda bulunmuştur. Halen Bursa'da Umurbey Mahallesi'ndeki evinde yaşayan şairin oğlu Muhsin'den olma biri kız diğeri erkek iki torunu bulunmaktadır.

Metin Önal Mengüşoğlu 2000 yılında '*Harput Şehrengizi*' adlı eseriyle şehir kitapları dalında ödül almıştır. TYB tarafından düzenlenen Türkçenin Uluslararası Şiir Şöleni çerçevesinde Makedonya'nın Üsküp şehrinde '*Ahmet Cevdet Paşa*' büyük ödülü ve 2017 yılında '*Üstün Hizmet Ödülü*'ne layık görülmüştür.

ESERLERİ:

Hikâye, Roman: Gavur Kayırcılar (1973), Dr. S (1987), Yerler Mühürlendi (1996), İstanbul Hikâyeleri (2006),

Şiir: Ben Asyalı Bir Ozan (1983), Çamurlu Bir İrmak (1986), Hayatımın Bahanesi (1995), Sevda Söze Dönüşmez (1998), Bıçağa Basar Gibi (2010), Endülüs (2011), Bize Kefen Biçene Bak (2016)

Deneme: Ağabeyime Mektuplar (1995), Düşünmek Farzdır (1995), Kimliğin Fotoğrafsız Yaprağı (1998), Havada Bulut Var (1999), Harput Şehrengizi (2000), Vahiy ve Sanat (2004), Öptüm Kara Gözlerinden (2007), Zihni Karışıklar İçin Alışkanlık Reçetesi (2008), Bir Kelime Mesafesi (2012), Kalbin Marifetleri (2017), Darbe ve Din (2018), Şehir Yollarında Bir Şair Gezin (2019), Yolun Daraldığı Yerden (2019), Yeniden Okur'ken (2021), İslam Milletinin İstiklal Marşı (2021) Bursa Çarşısında Kervan Eğledim (2018)

Biyografi: Bilge Terzi M. Said Çekmegil (2009), Müstesna Şair Mehmed Akif (2007), Mağrur Öfke Necip Fazıl (2013), Felsefe Sıfır Din Bir'di Sezai Karakoç (2017)

Söyleşi: Kalbim Mühürlenmeden (2012) İstanbul Hikâyeleri ve Dr. S Osmanlı Türkçesiyle de Okur Kitaplığı tarafından yayımlanmıştır.

